

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

WYDZIAŁ DRUGI

**SPRAWA: MŁODZIEŻOWA INICJATYWA NA RZECZ PRAW
CZŁOWIEKA PRZECIWKO SERBII**

(Skarga nr 48135/06)

WYROK

STRASBURG

25 czerwca 2013

*Niniejszy wyrok uprawomocni się w okolicznościach wymienionych w art. 44 § 2
Konwencji. Wyrok może zostać poddany korekcie edytorskiej.*

W sprawie Młodzieżowej Inicjatywy na Rzecz Praw Człowieka przeciwko Serbii,
Europejski Trybunał Praw Człowieka (Wydział Drugi), zasiadając jako Izba w składzie:

Przewodniczący:
Guido Raimondi

Sędziowie:
Peer Lorenzen,
Dragoljub Popović,
András Sajó,
Nebojša Vučinić,
Paulo Pinto de Albuquerque,
Helen Keller

oraz Stanley Naismith, *Sekretarz Wydziału,*

po przeprowadzeniu obrad na posiedzeniu zamkniętym w dn. 28 maja 2013,
wydał następujący wyrok, przyjęty w tym samym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa rozpoczęła się wniesieniem skargi (nr 48135/06) przeciwko Republice Serbskiej do Trybunału, zgodnie z art. 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności ("Konwencja") przez organizację pozarządową z siedzibą w Belgradzie: Młodzieżową Inicjatywę na Rzecz Praw Człowieka ("skarżący"), w dn. 29 listopada 2006.

2. Skarżący reprezentowany był przez panią T. Drobňak, prawniczkę praktykującą w Belgradzie. Rząd Serbii ("Rząd") reprezentowany był przez Pełnomocnika, pana S. Carić.

3. Na mocy art. 6 i 10 Konwencji, skarżący złożył zażalenie na odmowę serbskiej agencji wywiadu udostępnienia skarżącemu pewnej informacji dotyczącej inwigilacji elektronicznej, pomimo prawomocnej decyzji Komisarza ds. Informacji, korzystnej dla skarżącego.

4. Dn. 15 września 2010 powiadomiono Rząd o fakcie wniesienia skargi. Postanowiono także o równoczesnym rozpatrzeniu dopuszczalności i zasadności skargi (art. 29 § 1).

FAKTY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

5. Skarżącym jest organizacja pozarządowa, założona w 2003 r., z siedzibą w Belgradzie. Monitoruje ona wdrażanie uregulowań przejściowych w zakresie poszanowania praw człowieka, demokracji i praworządności.

6. Dn. 31 października 2005 skarżący wniósł zapytanie do agencji wywiadu Serbii (*Bezbednosno-informativna agencija*) ile osób zostało poddanych inwigilacji elektronicznej przez agencję w roku 2005.

7. Dn. 4 listopada 2005 agencja odmówiła odpowiedzi, powołując się na § 9(5) Ustawy o Wolności Informacji z 2004.

8. Dn. 17 listopada 2005 skarżący złożył zażalenie do Komisarza ds. Informacji (*Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti* – “Komisarz”), krajowego organu powołanego na mocy Ustawy o Wolności Informacji z 2004 r. w celu zapewnienia przestrzegania przepisów tej Ustawy.

9. Dn. 22 grudnia 2005 Komisarz orzekł, że agencja wywiadu złamała prawo i nakazał udostępnienie skarżącemu żądanej informacji w ciągu trzech dni. Agencja złożyła apelację od tej decyzji, ale 19 kwietnia 2006 Sąd Najwyższy Serbii uznał, że apelacja jest bezzasadna i oddalił ją.

10. Dn. 23 września 2008 agencja wywiadu powiadomiła skarżącego, że nie posiada żądanej informacji.

II. STOSOWANE PRAWO KRAJOWE

11. Ustawa o Wolności Informacji z 2004 r. (*Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja*, opublikowana w Dzienniku Urzędowym Republiki Serbskiej nr 120/04, z poprawkami opublikowanymi w Dzienniku Urzędowym nr 54/07, 104/09 i 36/10) obowiązuje od 13 listopada 2004. Odpowiednie przepisy Ustawy są następujące:

§ 5(2)

“Każdy ma prawo dostępu do informacji będących w interesie publicznym, poprzez możliwość zapoznania się z dokumentem zawierającym taką informację, sporządzenia kopii takiego dokumentu, oraz otrzymania kopii takiego dokumentu na życzenie, za pośrednictwem poczty, faksu, poczty elektronicznej lub w inny sposób.”

§ 8

“Uprawnienia określone niniejszą Ustawą mogą w wyjątkowych okolicznościach podlegać ograniczeniom wymienionym w Ustawie, w zakresie niezbędnym w demokratycznym społeczeństwie do zapobieżenia znaczącemu naruszeniu ważnego interesu wynikającego z Konstytucji lub uregulowań prawnych.

Żadnego postanowienia niniejszej Ustawy nie można interpretować w taki sposób, że prowadziłyby to do zniesienia którekolwiek z uprawnień w niej wymienionych lub do ich ograniczenia w większym zakresie, niż określa to akapit 1 powyżej.”

§ 9

“Można odmówić dostępu do informacji będących w interesie publicznym, jeżeli ich ujawnienie spowodowałoby następujące skutki:

(5) Ujawnienie informacji lub dokumentu formalnie określonego jako państwowy, urzędowy, handlowy lub tajny, bądź jako dostępny dla ograniczonej liczby osób, jeżeli ujawnienie takiej informacji lub dokumentu mogłoby znacząco naruszyć uzasadniony interes, który ma pierwszeństwo przed wolnością informacji.”

12. Zgodnie z § 22(1) Ustawy, wnioskodawca można wnieść skargę do Komisarza, jeżeli organ publiczny odmówi prośbie o dostęp do informacji. Decyzje Komisarza są ostateczne i wiążące (zob. § 28(1) Ustawy).

III. DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE DOTYCZĄCE SPRAWY

13. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, uchwalony pod

auspicjami ONZ 16 grudnia 1966, został przyjęty w Serbii 12 marca 2001. Art. 19 Paktu gwarantuje wolność wypowiedzi, w podobnych słowach jak art. 10 Konwencji. W lipcu 2011 Komitet Praw Człowieka, organ złożony z niezależnych ekspertów i powołany w celu monitorowania realizacji postanowień traktatu, przypomniał w Komentarzu Ogólnym nr 34, że art. 19 Paktu obejmuje prawo dostępu do informacji przechowywanych przez instytucje publiczne (dokument CCPR/C/GC/34 z 12 września 2011, § 18). Stwierdził ponadto, że takie informacje zawarte są m.in. w rejestrach przechowywanych przez organy publiczne, niezależnie od formy gromadzenia informacji, jej źródła i daty wytworzenia (ibid.). Prócz tego, Komitet Praw Człowieka podkreślił, że gdy państwo narzuca ograniczenia na praktykowanie wolności wypowiedzi, nie może to stwarzać zagrożenia dla samego prawa. Innymi słowy, nie można odwracać proporcji między uprawnieniem i ograniczeniem oraz między normą i wyjątkiem (zob. § 21 tego dokumentu).

14. Wspólna Deklaracja Specjalnego Sprawozdawcy Narodów Zjednoczonych ds. Wolności Opinii i Wypowiedzi, Przedstawiciela OSCE ds. Wolności Mediów oraz Specjalnego Sprawozdawcy OAS ds. Wolności Wypowiedzi z grudnia 2004 podaje w tym zakresie, co następuje:

“Prawo dostępu do informacji posiadanych przez władze publiczne jest fundamentalnym prawem człowieka, które powinno być realizowane na poziomie ogólnokrajowym poprzez powszechnie obowiązujące prawo (np. ustawy o wolności informacji), w oparciu o zasadę maksymalnej jawności, przy założeniu, że wszystkie informacje są dostępne, jedynie z ograniczonymi wyjątkami.

Dostęp do informacji jest prawem obywatelskim, dlatego procedury udostępniania informacji powinny być proste, szybkie i bezpłatne lub niedrogie.

Prawo dostępu do informacji powinno podlegać jedynie wąskiemu i starannie opracowanemu systemowi wyjątków w celu ochrony nadrzędnych interesów publicznych i prywatnych, w tym prawa do prywatności. Wyjątki powinny mieć zastosowanie tylko wtedy, gdy istnieje ryzyko znaczącej szkody dla interesów podlegających ochronie oraz gdy zagrożenie jest większe niż ogólny interes publiczny dostępu do informacji. Obowiązek wykazania, że dana informacja mieści się w zakresie wyjątków spoczywa na organie władzy publicznej, który odmawia dostępu do tej informacji.

Od władzy publicznej powinno się wymagać, aby zachowywała przynajmniej minimalne standardy zarządzania archiwami. Należy wdrażać systemy umożliwiające podwyższenie tych standardów w przyszłości.

W razie niezgodności między normami prawnymi, prawo regulujące dostęp do informacji powinno mieć pierwszeństwo przed innymi aktami prawnymi.

Podmioty wnioskujące o informację powinny mieć możliwość odwołania od odmowy ujawnienia informacji do innego niezależnego organu, w pełni uprawnionego do badania i rozstrzygnięcia takich skarg.

Władze krajowe powinny podejmować aktywne działania, aby przeciwdziałać kulturze tajemnicy, która w wielu krajach wciąż dominuje w sektorze publicznym, np. nakładając sankcje na tych, którzy umyślnie blokują dostęp do informacji. Ponadto należy podjąć kroki na rzecz szerokiej świadomości publicznej w zakresie prawa dostępu do informacji.

Powinny zostać podjęte działania, w tym przeznaczenie niezbędnych zasobów i uwagi, aby zapewnić skuteczne wdrożenie przepisów prawnych regulujących dostęp do informacji.

Należy pilnie przeanalizować, a jeśli to konieczne uchylić lub zmienić

ustawodawstwo ograniczające dostęp do informacji, aby dostosować je do międzynarodowych standardów w tym zakresie, także tych wymienionych we Wspólnej Deklaracji.

Pewne informacje mogą zgodnie z prawem być niejawne, ze względu na bezpieczeństwo kraju lub ochronę innych nadrzędnych interesów. Jednakże przepisy o niejawności powinny precyzyjnie definiować czym jest bezpieczeństwo narodowe oraz jasno wskazywać kryteria określające czy dana informacja może być uznana za tajną czy nie, aby zapobiec nadużywaniu nazwy 'tajne' w celu odmowy ujawnienia informacji będącej w interesie publicznym. Regulacje dotyczące niejawności powinny precyzować którzy urzędnicy są uprawnieni do klasyfikowania dokumentów jako tajne oraz wyznaczać ogólne limity czasowe, w ramach których dokumenty mogą pozostawać tajne. Tego typu prawa powinny podlegać debacie publicznej."

15. Wspólna Deklaracja Specjalnego Sprawozdawcy Narodów Zjednoczonych ds. Wolności Opinii i Wypowiedzi, Przedstawiciela OSCE ds. Wolności Mediów, Specjalnego Sprawozdawcy OAS ds. Wolności Wypowiedzi oraz Specjalnego Sprawozdawcy ACHPR (Afrykańska Komisja Praw Człowieka i Ludów) ds. Wolności Wypowiedzi z grudnia 2006 podaje w tym zakresie, co następuje:

"Krajowe i międzynarodowe instytucje publiczne gromadzą informacje nie dla siebie, lecz w imieniu opinii publicznej i powinny zapewnić dostęp do tych informacji, z jedynie niewielkimi wyjątkami."

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ART. 10 KONWENCJI

16. Na podstawie Art. 10 Konwencji, skarżący wnosił, że agencja wywiadu Serbii odmówiła mu dostępu do pewnych danych dotyczących inwigilacji elektronicznej, pomimo prawomocnej decyzji Komisarza ds. Informacji, korzystnej dla skarżącego. Art. 10 podaje co następuje:

"1. Każdy ma prawo do wolności wyrażania opinii. Prawo to obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych i bez względu na granice państwowe. Niniejszy przepis nie wyklucza prawa państw do poddania procedurze zezwoleń przedsiębiorstw radiowych, telewizyjnych lub kinematograficznych.

2. Korzystanie z tych wolności, jako pociągające za sobą obowiązki i odpowiedzialność, może podlegać takim wymogom formalnym, warunkom, ograniczeniom i sankcjom, jakie są przewidziane przez ustawę i niezbędne w społeczeństwie demokratycznym, w interesie bezpieczeństwa państwowego, integralności terytorialnej lub bezpieczeństwa publicznego, ze względu na konieczność zapobieżenia zakłóceniu porządku lub przestępstwu, z uwagi na ochronę zdrowia i moralności, ochronę dobrego imienia i praw innych osób oraz ze względu na zapobieżenie ujawnieniu informacji poufnych lub na zagwarantowanie powagi i bezstronności władzy sądowej."

A. Dopuszczalność

17. Rząd twierdził, że skarga jest przedawniona, biorąc pod uwagę daty decyzji Komisarza ds. Informacji oraz Sądu Najwyższego Serbii w sprawie skarżącego. Prócz tego

postulował, że Art. 10 nie gwarantuje powszechnego prawa dostępu do informacji oraz że skutkiem tego skarga jest bezzasadna *ratione materiae*. Dodał, że skarga jest bezzasadna *ratione personae* ponieważ skarżący nie potrzebował informacji, o które wnioskował.

18. Skarżący nie zgodził się.

19. W odniesieniu do pierwszego zarzutu, Trybunał zauważa, że skarżący nie wnosi zastrzeżeń co do decyzji przytoczonych przez Rząd, ponieważ te decyzje były na korzyść skarżącego. Przeciwnie, skarżący składa zażalenie na odmowę serbskiej agencji wywiadu udostępnienia mu pewnej informacji, wbrew tym decyzjom. Biorąc pod uwagę fakt, że skarżący złożył zażalenie w Trybunale podczas gdy wciąż trwała kwestionowana sytuacja, ten zarzut należy odrzucić.

20. W odniesieniu do drugiego i trzeciego zarzutu, Trybunał przypomina, że pojęcie “wolność otrzymywania informacji” obejmuje prawo dostępu do informacji (zob. *Társaság a Szabadságjogokért v. Hungary*, nr 37374/05, § 35, 14 kwietnia 2009). Trybunał stwierdza ponadto, że kiedy organizacja pozarządowa angażuje się w sprawy będące w interesie publicznym, tak jak czyni to skarżący, spełnia rolę publicznej organizacji strażniczej (watchdog) o znaczeniu porównywalnym z wpływem prasy. (*Animal Defenders International v. the United Kingdom* [GC], nr 48876/08, § 103, 22 kwietnia 2013). Dlatego działalność skarżącego objęta jest podobną ochroną Konwencji jak działania prasy (zob. *Társaság a Szabadságjogokért*, cytowany powyżej, § 27). W związku z tym należy odrzucić także pozostałe zarzuty Rządu.

21. Jako że skarga nie jest w sposób oczywisty nieuzasadniona w rozumieniu Art. 35 § 3 (a) Konwencji ani nie jest niedopuszczalna z innych powodów, musi więc zostać uznana za dopuszczalną.

B. Meritum

22. Skarżący oświadczył, że odmowa agencji wywiadu udostępnienia informacji co do stosowania środków inwigilacji elektronicznej negatywnie wpłynęła na jego możliwości wypełniania swej funkcji jako publicznej organizacji strażniczej, co stanowiło naruszenie art. 10 Konwencji.

23. Rząd twierdził, że agencja wywiadu nie posiadała wnioskowanej informacji (odniósł się do pisma agencji wywiadu z dn. 23 września 2008 wspomnianego w akapicie 10 powyżej). Utrzymywał ponadto, że prawo swobodnego otrzymywania informacji zakazuje jedynie, aby państwo ograniczało obywatelowi dostęp do informacji, którą inni chcą lub mogą być skłonni mu przekazać; że swobody tej nie można interpretować jako narzucanie państwu, w okolicznościach niniejszej sprawy, obowiązku zbierania i upowszechniania informacji z urzędu (zob. *Guerra and Others v. Italy*, 19 lutego 1998, § 53, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-I).

24. Trybunał zauważa, że skarżący poprosił agencję wywiadu o udostępnienie mu pewnej informacji merytorycznej dotyczącej stosowania środków inwigilacji elektronicznej. Agencja najpierw odmówiła spełnienia prośby, opierając się przy tym na przepisie ustawowym mającym zastosowanie do informacji tajnych. Po wydaniu polecenia przez Komisarza ds. Informacji, aby mimo wszystko ujawnić wnioskowaną informację, agencja wywiadu powiadomiła skarżącego, że takich danych nie posiada. Jako że skarżący był w sposób oczywisty zaangażowany w zgodne z prawem zbieranie informacji będących w interesie publicznym, z zamiarem przekazania tych informacji do wiedzy publicznej i tym samym przyczynienia się do debaty publicznej, nastąpiła ingerencja w jego prawo swobodnego wyrażania opinii (zob. analogicznie *Társaság a Szabadságjogokért*, cytowany powyżej, § 28, oraz *Kenedi v. Hungary*, nr 31475/05, § 43, 26 maja 2009).

25. Korzystanie ze swobody wyrażania opinii może podlegać ograniczeniom, jednak powinny być one zgodne z prawem krajowym. Trybunał ustalił, że ograniczenia narzucone przez agencję wywiadu w przedmiotowej sprawie nie spełniały tego kryterium. Organ krajowy powołany właśnie w celu zapewnienia przestrzegania Ustawy o Wolności

Informacji z 2004 r. zbadał sprawę i zdecydował, że wnioskowana informacja powinna zostać udostępniona skarżącemu. Wprawdzie agencja wywiadu odpowiedziała ostatecznie, że nie posiada takiej informacji, jednak ta odpowiedź jest nieprzekonywująca, biorąc pod uwagę charakter tej informacji (liczba osób poddanych inwigilacji elektronicznej przez agencję w 2005) oraz pierwszą odpowiedź agencji.

26. Trybunał wnioskuje, że uparta odmowa serbskiej agencji wywiadu podporządkowania się nakazowi Komisarza ds. Informacji jest niezgodna z prawem krajowym i równoznaczna z arbitralnością.

W związku z tym nastąpiło naruszenie art. 10 Konwencji.

II. DOMNIEMANE NARUSZENIE ART. 6 KONWENCJI

27. Skarżący twierdził, że odmowa agencji wywiadu podporządkowania się nakazowi Komisarza ds. Informacji oznaczała ponadto naruszenie art. 6 Konwencji.

28. Rząd sprzeciwił się temu stwierdzeniu.

29. W związku z ustaleniami dotyczącymi art. 10 Konwencji, Sąd uważa, że nie jest konieczne badanie dopuszczalności lub strony merytorycznej tej samej skargi w odniesieniu do art. 6 (zob. analogicznie *Lepojić v. Serbia*, nr 13909/05, § 79, 6 listopada 2007, i *Filipović v. Serbia*, nr 27935/05, § 60, 20 listopada 2007).

III. ZASTOSOWANIE ART. 46 KONWENCJI

30. Stosowny fragment art. 46 Konwencji brzmi następująco:

“1. Wysokie Układające się Strony zobowiązują się do przestrzegania ostatecznego wyroku Trybunału we wszystkich sprawach, w których są stronami.

2. Ostateczny wyrok Trybunału przekazuje się Komitetowi Ministrów, który czuwa nad jego wykonaniem.”

31. Przed zbadaniem roszczenia skarżącego o słuszne zadośćuczynienie zgodnie z art. 41 Konwencji oraz w związku z okolicznościami przedmiotowej sprawy, Trybunał rozważył jakie konsekwencje można wyciągnąć wobec pozwanego państwa zgodnie z art. 46. Trybunał przypomina, że zgodnie z art. 46, Wysokie Układające się Strony podjęły się przestrzegania ostatecznego wyroku Trybunału we wszystkich sprawach, których są stronami, zaś wykonanie wyroku nadzoruje Komitet Ministrów Rady Europy. Wynika z tego m.in., że orzeczenie Trybunału o naruszeniu Konwencji prawnie zobowiązuje pozwane państwo nie tylko do wypłacenia zainteresowanej stronie kwoty zasądzonej zgodnie z art. 41, ale również do znalezienia, pod nadzorem Komitetu Ministrów, środków ogólnych i/lub indywidualnych, jeśli zachodzi taka potrzeba, oraz włączenia ich w krajowy porządek prawny, aby zakończyć naruszenia stwierdzone przez Trybunał oraz naprawić ich skutki, w takim stopniu jak to możliwe (zob. *Scozzari and Giunta v. Italy* [GC], nr 39221/98 i 41963/98, § 249, ECHR 2000-VIII). Celem jest, aby w miarę możliwości skarżący znalazł się w położeniu, w którym mógłby być gdyby nie naruszono przepisów Konwencji (*restitutio in integrum*) (zob. *Emre v. Switzerland (nr 2)*, nr 5056/10, § 69, 11 października 2011). Chociaż co do zasady zadaniem Trybunału nie jest określanie jakie środki naprawcze mogą być odpowiednie w celu wypełnienia obowiązków pozwanego Państwa zgodnie z art. 46 Konwencji, naruszenie stwierdzone w tym przypadku, z powodu swego charakteru nie pozostawia żadnego realnego wyboru co do środków niezbędnych do jego naprawienia (zob. *Assanidze v. Georgia* [GC], nr 71503/01, § 202, ECHR 2004-II, i *Karanović v. Bosnia and Herzegovina*, nr 39462/03, § 29, 20 listopada 2007).

32. W związku z powyższym, Trybunał uznaje, że najbardziej naturalnym wykonaniem niniejszego wyroku, najlepiej korespondującym z zasadą *restitutio in integrum*, byłoby zapewnienie, że serbska agencja wywiadu udostępni skarżącemu żądane informacje (czyli ile osób zostało poddanych inwigilacji elektronicznej przez agencję w 2005 roku).

IV. ZASTOSOWANIE ART. 41 KONWENCJI

33. Zgodnie z art. 41 Konwencji:

“Jeżeli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

34. Skarżący domagał się 8,000 euro (EUR) za szkody niepieniężne spowodowane faktem, iż odmowa agencji wywiadu udzielenia wnioskowanej informacji uniemożliwiła skarżącemu zapoczątkowanie i przyczynienie się do otwartej i rzetelnej debaty publicznej o wykorzystaniu środków inwigilacji elektronicznej w Serbii.

35. Rząd zakwestionował to roszczenie.

36. Trybunał stwierdza, że uznanie faktu naruszenia oraz zarządzenie z akapitu 32 powyżej stanowią wystarczające słuszne zadośćuczynienie za wszelkie szkody niepieniężne doznane przez skarżącego (zob. *Társaság a Szabadságjogokért*, cytowany powyżej, § 43).

Z POWYŻSZYCH PRZYCZYN, TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Oświadcza*, że skarga wniesiona zgodnie z art. 10 Konwencji jest dopuszczalna;
2. *Stwierdza*, że miało miejsce naruszenie art. 10 Konwencji;
3. *Stwierdza*, że nie ma potrzeby badać skargi pod względem art. 6 Konwencji;
4. *Stwierdza*, że pozwane państwo musi zagwarantować w ciągu trzech miesięcy od uprawomocnienia się wyroku zgodnie z art. 44 § 2 Konwencji, że serbska agencja wywiadu udostępni skarżącemu żadaną informację;
5. *Stwierdza*, że uznanie faktu naruszenia oraz zarządzenie wydane zgodnie z pkt. 4 stanowią wystarczające słuszne zadośćuczynienie za wszelkie szkody niepieniężne poniesione przez skarżącego.

Sporządzono w języku angielskim i ogłoszono na piśmie w dniu 25 czerwca 2013, zgodnie z Regulą 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Stanley Naismith
Sekretarz

Guido Raimondi
Przewodniczący

Zgodnie z art. 45 § 2 Konwencji oraz Regulą 74 § 2 Regulaminu Trybunału, do niniejszego wyroku załączona jest odrębna opinia Sędziów Sajó i Vučinić.

G.R.A.

S.H.N.

WSPÓLNA I ZBIEŻNA OPINIA SĘDZIÓW SAJÓ I VUČINIĆ

Jesteśmy w pełni zgodni co do wniosków i rozumowania niniejszego orzeczenia. Jest ono szczególnie ważne dla tych krajów, gdzie nawet w dzisiejszych czasach utrwalone zwyczaje utrudniają dostęp do danych, które w czasach totalitaryzmu były wykorzystywane dla celów opresyjnych przez tajne służby. Jednakże napisaliśmy tę zbieżną opinię, w szczególności aby podkreślić ogólną potrzebę interpretacji art. 10 w zgodności z rozwiązaniami w prawie międzynarodowym dotyczącymi swobody informacji, która obejmuje dostęp do informacji gromadzonych przez organy publiczne. Nawiązujemy tu w szczególności do Komentarza Ogólnego Nr 34 Komitetu Praw Człowieka (dokument CCPR/C/GC/34 z 12 września 2011, § 18).

Trybunał niedawno stwierdził ponownie (w orzeczeniu w sprawie *Gillberg v. Sweden* [GC] (nr 41723/06, § 74, 3 kwietnia 2012), że “prawo do otrzymywania i przekazywania informacji w sposób oczywisty stanowi część prawa do wolności wyrażania opinii, zgodnie z art. 10. To prawo zasadniczo zakazuje Rządowi ograniczania dostępu do informacji, które inni chcą lub mogą być skłonni udostępnić (zob. np. *Leander v. Sweden*, 26 marca 1987, § 74, Seria A nr 116, oraz *Gaskin v. the United Kingdom*, 7 lipca 1989, § 52, Seria A nr 160).”

Wysoka Izba nie zacytowała kontynuacji par. 74 z orzeczenia w sprawie *Leander*: “W okolicznościach takich jak w przedmiotowej sprawie, art. 10 nie przyznaje jednostce prawa dostępu do rejestrów zawierających informacje o jej sytuacji osobistej, jak również nie zobowiązuje Rządu do przekazywania jednostce takich informacji.”

W kontekście rozwiązań prawnych podsumowanych w orzeczeniu oraz Konwencji Rady Europy o Dostępie do Dokumentów Urzędowych (2009, jeszcze nie weszła w życie), a w szczególności w obliczu wymagań demokracji w społeczeństwie informacyjnym, uważamy, że należy podkreślić pewne implikacje niniejszego orzeczenia w świetle sprawy *Gillberg*, do których Trybunał powinien odnieść się w stosownym czasie:

1. W dobie Internetu, różnice pomiędzy dziennikarzami a innymi obywatelami szybko zanikają. Silna demokracja wymaga transparentności, do której prawo mają wszyscy obywatele.

2. Sprawa dotyczy pozytywnych zobowiązań państwa, które powstają w odniesieniu do dostępności danych kontrolowanych przez Rząd. Władze odpowiedzialne są za przechowywanie takich informacji a utrata danych nie może być wymówką, jak błędnie twierdziły władze krajowe w przedmiotowej sprawie. Różnica pomiędzy negatywnymi i pozytywnymi zobowiązaniami państwa jest trudna do ustalenia w kontekście dostępu do informacji. Biorąc pod uwagę współczesną złożoność procesu zarządzania danymi, sam brak zakazu dostępu do danych może nie wystarczyć do skutecznego korzystania z prawa do informacji.

3. Bez względu na szczególne okoliczności sprawy *Leander*, ograniczanie obywatelowi dostępu do ważnych informacji jego dotyczących, które tworzone są lub wykorzystywane przez władze, bardziej niż dostępu do informacji dla opinii publicznej, może wydawać się nielogiczne, szczególnie w pewnych sytuacjach. Sztuczny podział między danymi publicznymi a danymi w interesie osobistym może wręcz utrudnić dostęp do informacji publicznej. Oczywiście w dostępie do informacji zgodnie z art. 10 należy respektować, w szczególności, ochronę danych osobowych oraz okoliczności wspomniane w *Klass and Others v. Germany* (6 września 1978, § 81, Series A no. 28).